

Gedurende de storm

Zwaar stampend tegen de woeste hoge golven van de Atlantische oceaan, rondt het *s.s. Stuyvesant* Kaap Finisterre. De rotspartij, die de noordelijke begrenzing van de Costa de la Muerte vormt. In het Nederlands ‘*de kust des doods*.’ Zo genoemd, omdat het een van de gevaarlijkste en meest verraderlijke kusten ter wereld is.

Matroos Cees de Jong omklemt moe en gespannen met beide handen het roer, daarbij nauwlettend het kompas in de gaten houdend. Naast hem staat eerste stuurman Jan Duindam, die zich staande houdt door zich vast te houden aan de telegraaf. Beide mannen zijn zojuist aan de hondenwacht van nul tot vier uur ‘s ochtends begonnen. Op de schouders van Cees ligt de scheepskat. Dat is de vaste plaats van het dier als Cees op de brug aan het roer staat. Als hij gaat slapen, kruipt hij heerlijk bij hem in de kooi.

De mannen hebben zo hun eigen gedachten en doen zwijgend hun werk om het schip veilig langs deze gevaarlijke plek te sturen en zo de oversteek te maken naar New York.

Het *s.s. Stuyvesant* is half vracht-, half passagiersschip en is eigendom van de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij – KNSM. Het schip heeft accommodatie voor 132 passagiers en is deze reis volledig volgeboekt met mensen, die vanuit Nederland naar Amerika en Canada emigreren om daar een nieuw leven op te bouwen.

Nederland geldt als één van de dichtst bevolkte landen van de wereld. Voor veel mensen is er geen werk en geen uitzicht op een goede toekomst. In groten getale emigreren Nederlanders naar Amerika, Canada, Zuid-Afrika, Australië en Nieuw-Zeeland.

Achter het schip, dat hevig tekeer gaat doordat de koers haast dwars over de golven ligt, verdwijnt heel langzaam het licht van de vuurtoren van Kaap Finisterre. Cees is zich er van bewust dat zij het gevaarlijkste nu wel achter de rug hebben en terwijl de stuurman voor hem even het roer houdt, draait hij een zware Van Nelle. Ondanks dat hij aan boord goedkoop sigaretten kan kopen, rookt hij toch liever een sjekkie. De sloffen sigaretten die hij aan boord heeft gekocht, heeft hij al lang verpatst in de havens van Londen en Bordeaux.

Deze havens hadden zij eerst nog aangedaan om extra vracht te laden, want het *s.s. Stuyvesant* is immers ook een vrachtschip.

De stuurman kijkt door een raampje van de brug en ziet in het duister een schimmig figuur door het gangboord van het passagiersgedeelte naar achteren lopen.

“Wat een eigenwijze secreten heb je toch onder die landverhuizers. Nu is iedereen nog zó gewaarschuwd niet aan dek te komen met dit stormachtige weer en wat zie ik...daar loopt toch iemand richting het achterschip. Cees, ga jij eens kijken of dat wel goed gaat, maar kijk wel uit voor jezelf. Het is levensgevaarlijk met die zeeën die over het schip komen.”

Cees pakt de kat van zijn schouder, trekt zijn oliejas aan en zet een zuidwester op, knoopt die goed vast onder zijn kin en duwt de deur van de brug met grote moeite open. Achter hem slaat die met een harde klap weer dicht.

De schimmige gestalte is een geheel in het zwart gehulde vrouw, die juist een dek lager langs het gedeelte van de brug loopt. Zij heeft boven het huilen van de wind en het bulderen van de zee uit, toch het geluid van de dichtslaande deur op de brug gehoord. Snel verstopt zij zich, na eerst een deur te hebben geopend om hem dan met kracht weer dicht te slaan. Dit doet ze om de ander, die misschien ook naar buiten is gekomen, in de waan te brengen, dat zij weer naar binnen is gegaan. Zij wil vooral niet gezien worden.

Cees loopt naar de trap om naar het lager gelegen sloependek te kunnen gaan, waar hij even daarvoor iemand had zien lopen. Zwaar voorover gebogen, worstelend tegen de verschrikkelijk harde windvlagen en zich overal aan vastklampend, komt hij eindelijk bij de trap. Tegelijk hoort hij beneden zich een deur hard dichtslaan. Hij kijkt zo goed en zo kwaad als het gaat op het lager gelegen dek, maar ziet niemand meer en

hij gaat dan weer terug naar de brug. Hij vertelt de stuurman niemand te hebben gezien, maar dat hij wel een deur hard heeft horen dichtslaan. “Ik denk dat deze persoon weer snel naar binnen is gegaan, stuur.”

De stuurman heeft er verder ook geen zorgen meer over en geeft het roer weer over aan Cees. Hij maakt een aantekening over het gebeuren in het logboek. Daarna neemt hij zijn positie weer in tegen de telegraaf om door het slingeren van het schip zijn evenwicht niet te verliezen.

Een dek lager komt de vrouw weer voorzichtig tevoorschijn. Met één hand zich steeds overal aan vastklampend en met haar andere hand tegen haar borst gedrukt, alsof zij iets onder haar jas vasthoudt. Behoedzaam gaat zij verder richting het achterschip, waar het lopen steeds moeilijker wordt omdat het achterschip hoog uit het water komt om daarna weer met een klap terug te vallen bij het trotseren van de huizenhoge golven.

Toch lukt het haar om op het achterschip te komen en de deur te openen van een kleine ruimte, waar in een open houten kistje iets ligt dat in lappen is gewikkeld. Heel voorzichtig neemt zij het bundeltje weg en verwisselt het voor het eveneens in lappen gewikkelde bundeltje dat zij steeds tegen haar borst heeft vastgehouden. Even wordt het haar allemaal teveel, maar snikkend realiseert zij zich dat dit alles moet gebeuren en dat er geen weg meer terug is.

Zij neemt het bundeltje dat zij uit het kistje heeft gehaald en stopt het in een soortgelijk kistje waarvan er meerdere in een hoek van de cabine staan. Dan doet zij het deksel op het kistje en klikt dit vast met de ijzeren grendeltjes en neemt het kistje onder haar arm geklemd mee naar buiten, terwijl zij de deur van de kleine ruimte zo zacht mogelijk weer achter zich sluit. Ze strompelt dan naar de reling waar zij snikkend en zich met één hand vastklampend aan het hekwerk even vertwijfeld en angstig blijft staan, met onder haar andere arm nog steeds het kistje geklemd. Weer wordt het achterschip door een hoge golf, die onder het schip doorrolt, huizenhoog omhoog getild. Met moeite kan zij voorkomen dat zij achterover tuimelt. Dan laat zij het kistje overboord vallen en geeft het prijs aan de golven.

Even kijkt zij de golf na, die met een bruisende en kolkende witte waterkraag het kistje heeft meegenomen. Zij vouwt dan haar handen krampachtig om de reling en bidt. Het achterschip valt met een daverende klap weer terug in de golven zodat het gehele schip trilt en het lijkt alsof de klinknagels uit het schip springen. De vrouw realiseert zich dat het, daar waar zij zich nu bevindt, zeer gevaarlijk is om nog langer te blijven, wil ze niet door een golf overboord worden geslagen. Resoluut draait zij zich om en gaat terug naar de warme hut waar op dit moment haar man in diepe slaap ligt.

Even later ziet Cees op de brug nog net een vrouw in het zwart gekleed een deur van de gang naar de passagiershutten openen en achter haar weer sluiten. De stuurman maakt op dat moment een praatje met de marconist en is dus niet op de brug. Hij vindt het maar beter om te zwijgen over wat hij net heeft gezien, daar 't voor hem nu zeker is dat de passagier weer veilig binnen is. Misschien is zij wel even naar de scheepsarts geweest voor pillen tegen zeeziekte, denkt hij.

Heel zachtjes opent de vrouw even later de hut van haar dochter en sluit hem weer net zo zacht. Ze bekommert zich om de heftig snikkende vrouw die op het bed ligt en haar gezicht in het kussen drukt, om te voorkomen dat haar vader die in het andere vertrek ligt te ronken, haar snikken kan horen. Maartje slaat troostend een arm om haar heen.

“Mirjam, probeer toch wat te slapen, straks praten wij wel verder. Heus alles komt goed.”

Mirjam is echter ontroostbaar en abrupt draait zij Maartje haar rug toe en trekt het kussen over haar hoofd om het snikken te smoren.

Maartje kleedt zich uit, hangt haar drijfnatte kleding over de verwarming en gaat dan via de tussendeur naar het andere slaapvertrek. Ze vleit zich rillend van de kou en de doorstane emoties, heel voorzichtig naast haar man in de tweepersoonsskooi.

Daar ligt zij dan, vol schuldgevoelens, maar ergens toch voldaan dat haar missie tot zover is gelukt. Nu maar afwachten wat er morgenochtend allemaal gaat gebeuren.

Dikke tranen vloeien over haar smalle gezicht. De slaap kan zij niet vatten. Haar gedachten gaan terug naar wat er allemaal aan vooraf is gegaan en hoe het toch allemaal zover heeft kunnen komen.